

Aplicació recomanada dels apunts pràctics per a l'apreciació d'activitats i al·legacions relatives a l'exercici pacífic i democràtic del dret a la lliure determinació dels pobles en relació amb el cas específic del poble català (I)

written by Redacció Unilateral | 24 d'abril de 2018

INTRODUCCIÓ: apunts pràctics per a l'apreciació d'activitats i al·legacions relatives a l'exercici pacífic i democràtic del dret a la lliure determinació dels pobles (desembre de 2017, d'ara endavant Apunts) condensen l'estat actual de la qüestió sobre el dret a la lliure determinació dels pobles (d'ara endavant «dret d'autodeterminació»), i s'ofereixen com una guia pràctica amb l'objectiu de donar suport a la feina de funcionaris dels òrgans administratius i jurisdiccionals nacionals, que podran d'aquesta manera avaluar l'exercici legítim del dret d'autodeterminació en el marc d'una activitat concreta o d'una al·legació en un procediment judicial intern.

Els Apunts són un document aplicable genèricament a tots els estats que s'han obligat jurídicament a complir amb el dret d'autodeterminació, és a dir, els estats membres de les Nacions Unides i/o estats part amb els Pactes de les Nacions Unides relatives als Drets Civils i Polítics i als Drets

Econòmics, Socials i Culturals.

Els documents d'Aplicació com aquest mateix examinen casos particulars d'aplicació dels esmentats Apunts en funció de l'actualitat, i es limiten a recomanar pistes per facilitar l'examen de possibles activitats concretes en l'exercici del dret d'autodeterminació per part de les autoritats estatals competents. Els Apunts i els documents d'Aplicació s'han de considerar en conjunt com una aproximació a la situació actual de la normativa i la doctrina en l'àmbit internacional, tenint en compte que organismes internacionals competents, com a últim recurs, haurien d'estatuir-ne el coneixement.

Com els Apunts, els documents d'Aplicació reflecteixen els criteris desenvolupats en el meu informe a l'Assemblea General de 2014 (A/69/272) segons la meva capacitat com «Expert independent del Consell de Drets Humans de les Nacions Unides sobre la promoció d'un ordre internacional democràtic i equitatiu». L'esmentat informe identifica la realització del dret a la lliure determinació com una estratègia essencial per a la prevenció de violències i conflictes interns, regionals i internacionals. El meu mandat, aprovat pels Estats membres de les Nacions Unides aspira a «donar suport a l'enfortiment i la promoció dels respecte als drets humans i les llibertats fonamentals a tot el món». Els documents d'Aplicació no estan sotmesos als drets d'autor. Poden ser utilitzats lliurement si se cita la font, i fins i tot això no és necessari si són utilitzats en el marc de procediments administratius o jurisdiccionals.

Els comentaris i preguntes sobre el present document són benvinguts.

Prof. Dr. Alfred de Zayas

Expert Independent de les Nacions Unides sobre la promoció d'un ordre internacional democràtic i equitatiu

Direcció postal:

Palais des Nations

CH-1211 Geneva 10 (Suïza)

Fax: + 41 22 917 9611

correu electrònic: ie-internationalorder@ohchr.org

Avís important: donat que cada cas és conjuntural i específic, el contingut de cada document d'Aplicació no és automàticament extrapolable a altres casos d'exercici del dret d'autodeterminació. Per a consultes sobre altres casos, l'Expert Independent queda a disposició de les parts interessades.

Els meus Apunts pràctics per a l'apreciació d'activitats i al·legacions relatives a l'exercici pacífic i democràtic del dret de lliure determinació dels pobles (d'ara endavant Apunts) contenen les següents conclusions jurídiques sobre el dret de lliure determinació dels pobles (d'ara endavant, «dret d'autodeterminació»):

El dret d'autodeterminació és *jus cogens*, dret jurídic fonamental de rang jeràrquic superior, reconegut pel tractat fundacional de les Nacions Unides, i que s'imposa a qualsevol disposició nacional o internacional contrària.

El dret d'autodeterminació consisteix en la capacitat dels pobles per decidir el seu destí polític, que inclou l'exercici extern del dret d'autodeterminació (decidir sobre secessió o unificació) i el seu exercici intern (decidir sobre el grau d'integració en un estat). L'exercici del dret d'autodeterminació implica la participació en condicions d'igualtat d'un poble en l'adopció de decisions, en un diàleg continu en el qual les parts ajusten i reajusten la seva relació en benefici mutu.

Els titulars del dret d'autodeterminació són "tots els pobles" sense excepció. Tot i que la definició de poble encara no existeix en l'àmbit internacional, en general es reconeix com a tal tot aquell grup de persones amb una tradició històrica

comuna, una identitat ètnica o racial, homogeneïtat cultural, unitat lingüística, afinitat religiosa o ideològica, connexió territorial o una vida econòmica comuna, amb consciència de ser poble i voluntat de ser reconegut com a tal. Qualsevol limitació arbitrària del dret d'autodeterminació únicament a alguns pobles (per exemple, als pobles sotmesos a dominació colonial) o únicament en alguns moments històrics (per exemple, en situacions de conflicte armat) seria contrària a l'ordenament jurídic internacional. Una tal interpretació manca de lògica i soscava l'objectiu i propòsit de l'article 1 del Pacte Internacional relatiu als Drets Civils i Polítics i del Pacte Internacional relatiu als Drets Econòmics, Socials i Culturals. Una tal interpretació no és possible sota les regles establertes en els articles 31 i 32 de la Convenció de Viena sobre el Dret dels Tractats.

El garant del dret d'autodeterminació és "tot estat", les institucions de les quals no sols han de respectar l'exercici d'aquest dret (per exemple, abstenint-se d'ingerències externes), sinó també facilitar-lo activament, sobretot en relació als pobles sota la seva jurisdicció.

El principi d'integritat territorial no pot fer-se servir com un pretext per minvar la responsabilitat de l'Estat de protegir els drets humans dels pobles que estan sota la seva jurisdicció. El dret d'autodeterminació és un dret reconegut als pobles com a titulars del dret, i no és prerrogativa de l'estat atorgar-lo o denegar-lo, ni tan sols basant-se en el principi d'integritat territorial, a no ser que hi hagi ingerència externa. En cas de conflicte entre el principi d'integritat territorial i el dret humà a la lliure determinació, és aquest últim el que preval.

Els pobles han d'exercir el dret a l'autodeterminació de manera pacífica i democràtica. Els estats han de facilitar tal exercici de manera efectiva, en condicions d'igualtat, i permetre un diàleg permanent en benefici mutu. Tots els òrgans de l'estat estan vinculats; crear-hi obstacles seria atemptar

greument contra un dret humà fonamental que implicaria la responsabilitat de l'estat.

El dret d'autodeterminació existeix en l'ordenament nacional intern de tots els estats membres de les Nacions Unides, ja que es tracta de *jus cogens*, dret imperatiu de posició jeràrquica superior, d'obligat compliment segons la Carta de les Nacions Unides.

Donat l'interès i les nombroses consultes rebudes sobre la situació a Catalunya, el present document examina l'aplicació recomanada en els esmentats Apunts al cas específic del POBLE CATALÀ, sota la jurisdicció del REGNE D'ESPANYA.

Sobre la ratificació dels instruments internacionals rellevants en aquest cas

El primer pas per examinar la vigència o no del dret d'autodeterminació en un cas concret és establir si l'estat en qüestió ha ratificat un o més d'un dels instruments internacionals rellevants (pels detalls sobre aquests instruments, vegeu l'apartat 1 dels meus Apunts) i si està en vigor a l'estat en qüestió.

Pel que fa als instruments més importants que reconeixen el dret d'autodeterminació, la situació en el cas d'Espanya és la següent:

– Carta de les Nacions Unides (CNU 1945): En vigor a Espanya des del 14 de desembre de 1955 mitjançant la Declaració d'acceptació de les obligacions de la Carta i l'ingrés d'Espanya a les Nacions Unides. Pel que fa a reserves, declaracions interpretatives, objeccions o notificacions: cap ni una.

– Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics (PIDCP 1966): En vigor a Espanya des del 27 de juliol de 1977 mitjançant el dipòsit del corresponent Instrument de ratificació. Pel que fa a reserves, declaracions interpretatives, objeccions o

notificacions: cap ni una amb relació al dret d'autodeterminació.

– Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals (PIDESC 1966): En vigor a Espanya des del 27 de juliol de 1977 mitjançant el dipòsit del corresponent Instrument de ratificació. Pel que fa a reserves, declaracions interpretatives, objeccions o notificacions: cap ni una amb relació al dret d'autodeterminació.

A més de l'adhesió als instruments internacionals més importants sobre el dret d'autodeterminació, Espanya ha votat a favor de nombroses Resolucions de Nacions Unides de suport a aquest dret.

Conclusió

Espanya s'ha obligat internacionalment a complir amb el dret d'autodeterminació, sense posar-hi cap reserva.

Sobre la integració de les esmentades obligacions internacionals en l'ordenament jurídic nacional en aquest cas.

El següent pas és examinar com aquestes disposicions, a les quals Espanya s'hi ha obligat internacionalment, estan integrades en l'ordenament jurídic nacional.

Igual que molts altres estats, Espanya les ha incorporades a través del seu mecanisme ordinari de recepció del dret internacional, que en el cas d'Espanya està en l'article 96 (1) de la Constitució espanyola:

1- Els tractats internacionals vàlidament celebrats, un cop publicats oficialment a Espanya, formaran part de l'ordenament intern. Les seves disposicions sols podran ser derogades, modificades o suspeses tal com es preveu en els mateixos tractats o d'acord amb les normes generals del dret internacional.

Tal com assenyala el Lletrat de les Corts Generals d'Espanya

en el comentari sobre aquest article, “Conforme a la redacció constitucional, el tractat s’integra en l’ordenament intern mitjançant la seva publicació, sempre i quan hagi estat vàlidament celebrat. No s’exigeix un acte normatiu intern que transformi el contingut del tractat i tampoc es pot interpretar que la simple conclusió del tractat sense publicació sigui suficient per a la seva aplicabilitat interna. Se n’exigeix la publicació i la celebració vàlida.”

Òbviament, els tres instruments principals referits en l’apartat anterior han estat degudament publicats en el Butlletí Oficial de l’Estat (BOE) espanyol:

– Carta de les Nacions Unides: BOE núm. 275, de 16 de novembre de 1990, pàg. 33862 a 33870;

– Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics: BOE núm. 103, de 30 d’abril de 1977, pàgines 9337 a 9343;

– Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals: BOE núm. 103, de 30 d’abril de 1977, pàgines 9343 a 9347.

A través de les esmentades publicacions en el BOE, i en aplicació de l’article 96 de la Constitució espanyola, sembla evident que aquests instruments internacionals estan plenament integrats en l’ordenament jurídic espanyol. Donat que tals instruments inclouen el reconeixement del dret d’autodeterminació, es pot concloure que l’esmentat dret està en vigor a l’ordenament jurídic espanyol.

Tal com s’indica en l’apartat 7 dels meus Apunts, és irrellevant el fet que alguns estats (no és el cas d’Espanya) hagin decidit mencionar expressament el dret d’autodeterminació a les seves constitucions. L’article 96 de la Constitució espanyola integra plenament el dret d’autodeterminació en l’ordenament jurídic espanyol com si la Constitució ho mencionés expressament (de la mateixa manera que qualsevol “tractat s’integra en l’ordenament intern mitjançant la publicació”, tal com assenyala el Lletrat de les

Corts en la cita anterior).

De fet, com es conclou en l'apartat 7 dels meus Apunts, el dret d'autodeterminació existeix en qualsevol cas en l'ordenament nacional intern de tots els Estats membres de les Nacions Unides, ja que es tracta de *jus cogens*, dret imperatiu de posició jeràrquica superior, d'obligat compliment segons la Carta de les Nacions Unides. Així ho van entendre per exemple el Regne Unit i el Canadà, negociant la celebració de sengles referèndums a Escòcia i Quebec.

Conclusió

El dret d'autodeterminació està plenament integrat i en vigor en l'ordenament jurídic intern d'Espanya. No és necessari modificar-ne la Constitució espanyola.

Sobre la regulació del dret d'autodeterminació en l'ordenament jurídic nacional en aquest cas

Confirmada així la vigència del dret d'autodeterminació a Espanya, convé examinar com està regulat i com s'aplica en l'àmbit nacional.

Espanya no ha desenvolupat encara de manera explícita unes regles relatives a l'exercici d'aquest dret fonamental. Tot i això, l'article 10 de la Constitució espanyola indica com ha d'interpretar-se el seu exercici en l'àmbit nacional:

“Les normes relatives als drets fonamentals i a les llibertats que la Constitució reconeix s'interpretaran de conformitat amb la Declaració Universal de Drets Humans i els tractats i acords internacionals sobre les mateixes matèries ratificades per Espanya.”

Així, segons la Constitució espanyola, el dret d'autodeterminació s'aplica a Espanya en funció del que s'ha disposat per l'ordenament internacional, inclòs evidentment el seu desenvolupament normatiu i interpretatiu. En efecte, el dret d'autodeterminació és un dret fonamental reconegut per

les Nacions Unides a la seva Carta fundacional, així com per la Constitució espanyola a través de l'article 96 (vegeu l'apartat anterior), i el seu desenvolupament queda per tant automàticament inclòs en l'article 10, entre aquells que s'interpretaran de conformitat amb l'ordenament internacional ratificat per Espanya.

La descripció genèrica de l'esmentat ordenament internacional sobre el dret d'autodeterminació està ben detallat en els meus Apunts. Tal descripció és enterament vàlida per Espanya ja que no ha formulat cap reserva amb relació a l'aplicació de l'esmentat dret que, de totes maneres, és *jus cogens*, d'obligat compliment segons les Nacions Unides. Remeto als meus Apunts per als detalls de l'esmentat ordenament internacional. Cal sols recordar tres elements importants per respondre a preguntes i comentaris recurrents en el cas que ens ocupa:

Els titulars del dret d'autodeterminació són "tots els pobles" sense excepció. Qualsevol limitació arbitrària del dret d'autodeterminació únicament a alguns pobles (per exemple, els sotmesos a dominació colonial o sotmesos a estats no democràtics o opressors) o únicament a alguns moments històrics (per exemple, en situacions de conflicte armat o de violacions de drets humans) seria contrari a l'ordenament internacional (per a més detalls i les bases jurídiques sobre aquesta qüestió, vegeu l'apartat 3 dels meus Apuntes).

El principi d'integritat territorial regula la conducta dels estats membres entre si, bàsicament garantint la preservació del territori davant d'una ingerència externa. El dret d'autodeterminació és un dret reconegut als pobles com a titulars del dret, i no és prerrogativa de l'estat atorgar-lo o denegar-lo, ni tan sols basant-se en el principi d'integritat territorial, a no ser que hi hagi ingerència externa. El contrari vindria a buidar completament de contingut l'exercici de l'esmentat dret (per a més detalls i les bases jurídiques sobre aquesta qüestió, vegeu l'apartat 5

dels meus Apuntes).

És del tot irrellevant per a aquest cas que algun altre estat membre de les Nacions Unides hagués suposadament rebutjat en el passat el dret d'autodeterminació d'algun dels seus pobles, ja que és evident que la suposada violació d'un dret fonamental per part d'algun estat membre (si així hagués estat confirmat per un organisme competent) no legitima a un altre a incórrer en una violació similar.

La vigència del dret d'autodeterminació, així definit, està consolidat per la Constitució espanyola al més alt nivell en el marc de l'ordenament jurídic espanyol, i s'imposa per tant a qualsevol norma o resolució de rang inferior.

En aquest sentit, com s'indica en l'apartat 7 dels meus Apunts, qualsevol disposició nacional ha de ser interpretada de conformitat amb el dret d'autodeterminació, en el sentit de facilitar-lo i de no obstaculitzar-lo. En cas de flagrant contradicció per part de qualsevol disposició interna (sigui legislativa, executiva o judicial), aquesta disposició ha de cedir davant de l'esmentat dret fonamental i en darrer cas ha de ser considerada com contrària als articles 96 i 10 de la Constitució espanyola, i per tant inconstitucional, i normalment nul·la de ple dret.

Conclusió

Segons la Constitució espanyola, el dret d'autodeterminació s'aplica a Espanya en funció del que s'ha disposat per l'ordenament internacional. L'estat actual de l'esmentat ordenament està desenvolupat en els meus Apunts (vegeu-ho separatament). En aquest sentit, cal recordar que els titulars del dret d'autodeterminació són "tots els pobles" sense excepció, i que el principi d'integritat territorial sols es pot al·legar en cas d'ingerència externa per part d'un altre estat i no com a pretext per minvar l'esmentat dret fonamental. La vigència del dret d'autodeterminació establert per la Constitució espanyola s'imposa a les normes o

resolucions de rang inferior, que han de facilitar l'exercici de l'esmentat dret i no obstaculitzar-lo.

Sobre la condició de poble en aquest cas

Establerta així la vigència del dret d'autodeterminació a Espanya, en els paràmetres definits per l'ordenament internacional exposats en els meus Apunts, falta únicament preguntar-se si existeix a Espanya un poble català que pugui ser considerat titular de l'esmentat dret en el marc de la Carta de les Nacions, dels Pactes Internacionals i de la Constitució espanyola.

Com s'indica en l'apartat 3 dels meus Apunts, tot i que la definició de poble no existeix encara en l'àmbit internacional, en general es reconeix com a tal tot grup de persones amb una tradició històrica comuna, una identitat ètnica o racial, homogeneïtat cultural, unitat lingüística, afinitat religiosa o ideològica, connexió territorial o una vida econòmica comuna, amb consciència de ser poble i voluntat de ser reconegut com a tal.

Sense perjudici que pugui haver-hi diferents opinions sobre els termes exactes per definir la noció de poble, no admet cap dubte que, en qualsevol cas, existeix efectivament un poble català a Espanya, que té "consciència de ser poble i voluntat de ser reconegut com a tal".

En efecte existeixen evidències més que suficients de tipus històric, polític, institucional, jurídic, lingüístic, cultural, identitari, consuetudinari i territorial per considerar que existeix una minoria a Espanya que es considera a si mateixa com poble català, i que és reconeguda per l'Estat i per la societat espanyola com a tal, així com per la comunitat internacional.

Des d'un punt de vista polític, es pot per exemple recordar que la Generalitat de Catalunya com a institució d'autogovern té un origen medieval (des de 1359 fins avui hi ha hagut 130

presidents de la Generalitat de Catalunya). Arran de la seva abolició després de la Guerra de Successió espanyola i el Tractat d'Utrecht, i la posterior restitució, la Constitució espanyola de 1978 declara l'objectiu de "Protegir a tots els espanyols i pobles d'Espanya en l'exercici dels drets humans, les seves cultures i tradicions, llengües i institucions", així com reconèixer el "dret a l'autonomia de les nacionalitats i regions que la integren".

Les evidències de l'existència d'un poble català són tan aclaparadores i conegudes que esdevé superflu desenvolupar-les amb més detall en aquest document. Hi ha disponibles referències a aquestes evidències en nombroses fonts oficials del Regne d'Espanya i de la Comunitat Autònoma de Catalunya, entre altres.

Com sempre en tots els casos, el reconeixement de l'existència d'un poble (en aquest cas el poble català) és sense perjudici de possibles diferències d'opinió sobre el precís àmbit geogràfic que ocupa actualment aquest poble, així com els criteris per definir-ne una pertinença personal (per exemple, criteri de residència, de filiació, d'autodessignació o autoidentificació personal, etc.). En efecte, no es requereix acotar amb precisió aquestes qüestions sociològiques, que sovint són fluides, per reconèixer si un poble existeix com a tal o no.

La precisió en aquestes qüestions seria sols necessària per establir, des d'un punt de vista administratiu, els paràmetres d'un eventual referèndum o consulta, ja que exigirien una definició precisa de l'àmbit geogràfic i del cos electoral per a la seva celebració. Però tal nivell de precisió no es requereix per reconèixer si una comunitat de persones existeix genèricament com a poble o no.

Finalment, cal subratllar que, com és obvi, l'existència d'un poble català no es contradiu amb la d'un poble espanyol. Ambdues realitats no sols no són excloents des d'un punt de

vista sociològic, sinó que es complementen des de fa segles i coexisteixen adequadament.

Per al propòsit jurídic que ens ocupa, és a dir, el reconeixement o no de la vigència a Espanya d'un dret d'autodeterminació per al poble català, és l'existència d'aquest poble el que és més rellevant.

En aquest sentit, tampoc és jurídicament contradictori el reconeixement d'un poble espanyol en l'article 1 de la Constitució espanyola ("La sobirania nacional resideix en el poble espanyol, del qual emanen els poders de l'Estat") amb el reconeixement del dret d'autodeterminació del poble català en els articles 96 i 10 de la mateixa Constitució espanyola.

En efecte, el poble català va exercir el seu dret d'autodeterminació (intern) votant en referèndum a favor de la Constitució espanyola el 6 de desembre de 1978, quan eren vigents a Espanya la Carta de les Nacions Unides des de 1955 i els Pactes Internacionals des de 1977, incorporats pel règim anterior. Votant a favor de l'article 1, però també dels articles 96 i 10 de la mateixa Constitució, que formen un tot i no es poden separar en la qüestió que ens ocupa, el poble català va acordar d'integrar la seva sobirania en el marc de la del poble espanyol, d'aquesta manera va establir un marc de relació institucional entre el nou Regne d'Espanya establert per la Constitució de 1978, i el preexistent poble català reconegut a la mateixa Constitució.

Precisament el dret d'autodeterminació reconeix al poble català la seva consideració de subjecte polític per poder reconsiderar els termes de la seva integració en el Regne d'Espanya 40 anys després, en evolució dinàmica i diàleg amb l'Estat espanyol. El contrari seria quedar-se amb una part d'allò que va votar el poble català en el referèndum de 1978 i no amb el tot.

En qualsevol cas, fins i tot si es tractés d'interpretar

erròniament que el poble català va renunciar a la seva condició de poble com a subjecte polític quan va votar en favor de l'article 2 de la Constitució espanyola ("La Constitució es fonamenta en la indissoluble unitat de la nació espanyola, pàtria comuna i indivisible de tots els espanyols") cal recordar que, segons l'ordenament internacional, el dret d'autodeterminació és inalienable i imprescriptible (com tots els drets fonamentals), per tant, una teòrica renúncia dels catalans el 1978 seria irrellevant per als catalans d'avui dia (de la mateixa manera amb els del futur si se segueixen reconeixent com a poble), que no estan jurídicament vinculats per qualsevol teòrica renúncia feta per alguna generació anterior.

Finalment, cal recordar que, segons els articles 26 i 27 de la Convenció de Viena sobre el Dret dels Tractats (ratificada i integrada en l'ordenament espanyol), Espanya no pot al·legar cap norma interna per incomplir obligacions internacionals com les que es deriven de l'adhesió d'Espanya al dret d'autodeterminació:

Article 26. PACTA SUNT SERVANDA

Tot tractat en vigor obliga les parts i ha de ser complert per elles de bona fe.

Article 27. EL DRET INTERN I L'OBSERVANÇA DELS TRACTATS

Una part no podrà invocar les disposicions del seu dret intern com a justificació de l'incompliment d'un tractat.

Així, els articles 1 i 2 de la Constitució espanyola s'han d'entendre en el marc del dret d'autodeterminació vigent a Espanya per al poble català segons els articles 96 i 10 de la mateixa Constitució, així com les referències constitucionals als pobles d'Espanya i a les nacionalitats d'Espanya, sense que existeixin contradiccions entre totes aquestes normes constitucionals.

Conclusió

Existeix un poble català a Espanya que és titular del dret d'autodeterminació reconegut per les Nacions Unides i per la Constitució espanyola. El garant de l'exercici pacífic i democràtic de tal dret és el Regne d'Espanya, que exerceix actualment la jurisdicció sobre el poble català.

Sobre l'aplicació pràctica del dret d'autodeterminació en aquest cas

Les conclusions d'aplicar els meus Apunts (apartats 1 a 7 de l'esmentat document, vegeu-ho separatament) en relació al poble català (apartats A a D anterior) són bàsicament les següents:

El dret d'autodeterminació consisteix en la capacitat dels pobles per decidir sobre el seu destí polític. Els titulars són tots els pobles, inclòs el poble català (article 1 de la Carta de les Nacions Unides i dels Pactes internacionals, entre altres).

Els garants del dret d'autodeterminació són tots els estats que s'han obligat a respectar-lo, inclòs el Regne d'Espanya amb relació al poble català (article 1 dels Pactes internacionals, entre altres).

El principi d'integritat territorial sols és aplicable en cas d'ingerència externa per part d'un altre estat en territori espanyol, cosa que no es dona en el cas present (article 2 de la Carta de les Nacions Unides, entre altres).

El dret d'autodeterminació així definit ja existeix en l'ordenament jurídic espanyol (articles 96 i 10 de la Constitució espanyola), sense que sigui necessari reformar la Constitució per integrar-lo.

Tots els òrgans i institucions del Regne d'Espanya han de facilitar l'exercici per part del poble català del dret d'autodeterminació de manera pacífica i democràtica. Crear

obstacles a aquest dret seria atemptar greument contra un dret humà fonamental protegit al més alt nivell per les Nacions Unides i per la Constitució espanyola.

Versió en alemany:

https://www.change.org/p/12429466/u/22663859?utm_medium=email&utm_source=petition_update&utm_campaign=311076&sfmc_tk=cm0E%2biE8p9yKZd4Zi6oQwxBm7zijACLLT30%2fUEXl9hoEkfxBqB5EpSbu%2fRaHYIw6&j=311076&sfmc_sub=558942454&l=32_HTML&u=56104743&mid=7259882&jb=59

Versió original en castellà:

[APLICACIÓN RECOMENDADA DE LOS : “APUNTES PRÁCTICOS PARA LA APRECIACIÓN DE ACTIVIDADES Y ALEGACIONES RELATIVAS AL EJERCICIO PACÍFICO Y DEMOCRÁTICO DEL DERECHO DE LIBRE DETERMINACION DE LOS PUEBLOS”](#)